

2026-04-15

Gerbiamieji,

Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos (toliau – LMKA) vardu teikiame Jums Asociacijos narių pastabas ir komentarus dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) 2 str. 10-1 dalies komentaro projekto aiškinimo.

LMKA valdybos narė – UAB „KJA Consulting“

Karolina Jogminaitė-Matačienė

pateikia tokias pastabas:

PVMĮ komentare (3.2 p.) nurodoma, kad nuotolinė prekyba apima atvejus, kai prekės tiekiamos neapmokestinamiesiems asmenims, taip pat apmokestinamiesiems asmenims, ir išvardijamos tam tikros apmokestinamųjų asmenų kategorijos, kurioms taikomos nuotolinės prekybos taisyklės, pvz.: apmokestinamiesiems asmenims, tiekiantiems tokias prekes arba teikiantiems tokias paslaugas, kurių atžvilgiu PVM yra neatskaitomas (pvz., asmenims, taikantiems smulkaus verslo schemą, asmenims, vykdančiams tik PVM neapmokestinamą veiklą ir kt.); apmokestinamiesiems asmenims, kuriems taikoma ūkininkams skirta kompensacinio PVM tarifo schema; apmokestinamiesiems asmenims, kuriems taikoma naudotų prekių maržos apmokestinimo schema ir kt.

Pažymėtina, kad VMI pateiktas išaiškinimas dėl nuotolinės prekybos schemos taikymo iš esmės atkartoja PVM direktyvos 2006/112/EB (toliau – PVM direktyva) nuostatas, tačiau **nepateikia praktinių gairių, kaip šios nuostatos turėtų būti taikomos realiose situacijose.**

Papildomai atkreiptinas dėmesys į komentare pateiktą 4 pavyzdį, kuriame nurodoma:

„Kai prekės parduodamos įmonėms, kurioms taikoma smulkaus verslo schema, bei ūkininkams, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema jų valstybėse, ir Lietuvos įmonė „A“ gali nustatyti šių pirkėjų statusą, tokie sandoriai taip pat laikomi ES vidaus nuotoline prekyba prekėmis. **Jei pirkėjų statusas nėra aiškus ar Lietuvos įmonė „A“ negali jo patikimai nustatyti, tokie sandoriai nelaikomi ES vidaus nuotoline prekyba prekėmis.“**

Iš pateikto komentaro nėra aišku, **kaip praktiškai prekių tiekėjas turėtų nustatyti pirkėjo statusą ir kokios faktinės pasekmės kyla tuo atveju, jei statusas nėra aiškus.** VMI nurodo tik tai, kad sandoris nelaikomas nuotoline prekyba, tačiau nepaaiškina, kurios valstybės PVM objektu toks tiekimas laikytinas tokiu atveju.

Toks pateiktas pavyzdys gali sudaryti prielaidą manyti, kad nenustačius tinkamo pirkėjo statuso sandoris nelaikomas nuotoline prekyba, turėtų būti apmokestintas Lietuvoje ir pardavėjui nekyla jokių prievolių kitoje ES valstybėje narėje.

Tačiau nagrinėjamu atveju prekės yra siunčiamos į kitą ES valstybę narę, o objektyvių įrodymų, kad pirkėjas veikia kaip apmokestinamasis asmuo, kurio prekių įsigijimai iš kitų valstybių narių yra PVM objektas, nėra. Todėl kyla pagrįstas klausimas, kaip tokį sandorį vertintų ir kita ES valstybė narė, t. y. ar ji nelaikytų, kad sandoris jos vertinimu buvo nuotolinė prekyba ir pareikalautų iš pardavėjo sumokėti PVM paskirties valstybėje narėje, arba vertintų, kad sandoris savo esme buvo prekių pervežimas verslo tikslais į kitą valstybę narę su tolimesniu tiekimu pirkėjo valstybėje narėje.

Pavyzdžiui, pagal PVM direktyvos 17 straipsnį prekių pervežimu į kitą valstybę narę laikomas kilnojamojo materialiojo turto siuntimas ar gabenimas į paskirties vietą už valstybės narės, kurioje yra turtas, teritorijos ribų, bet Bendrijos teritorijoje, kai gabenimą ar siuntimą savo verslo tikslais atlieka apmokestinamasis asmuo arba tai atliekama jo vardu. Tuo tarpu pagal to paties straipsnio 2 dalies a punktą prekių siuntimas ar gabenimas nelaikomas pervežimu į kitą valstybę narę, kai vykdomas prekių tiekimas, kuriam taikomos PVM direktyvos 33 straipsnyje nustatytos nuotolinės prekybos taisyklės. Jei šios sąlygos nebetenkinamos, laikoma, kad prekės buvo pervežtos iš vienos valstybės narės į kitą.

Nuotolinės prekybos atveju teisė disponuoti prekėmis paprastai pereina pirkėjui tik po jų pristatymo į paskirties valstybę narę, o transportavimo rizika tenka pardavėjui iki visiško prekių pristatymo klientui. Todėl neaiški VMI parengto komentaro projekto nuostata, kad tokie sandoriai nelaikomi nuotoline prekyba, kelia klausimą, kaip tokiais atvejais turėtų būti kvalifikuojamas tiekimas PVM tikslais, t. y. ar jis turėtų būti laikomas:

- a) prekių tiekimu į kitą valstybę narę taikant Lietuvos PVM, nes pirkėjas nepateikė PVM mokėtojo kodo; ar
- b) prekių pervežimu verslo tikslais į kitą valstybę narę pagal PVM direktyvos 17 straipsnį.

Pažymėtina, kad tuo atveju, jei Lietuvos VMI pozicija būtų tokia, kad nenustačius pirkėjo statuso sandoris nelaikomas nuotoline prekyba, tokia pozicija sukurtų galimą dvigubo apmokestinimo riziką pardavėjui – tiek Lietuvoje, tiek ir kitoje ES valstybėje narėje.

Mūsų manymu, PVM direktyvos sisteminis aiškinimas leidžia daryti išvadą, kad tais atvejais, kai pirkėjo prekių įsigijimai iš kitų valstybių narių yra PVM objektas, toks asmuo privalo būti identifikuotas PVM mokėtoju tarpvalstybinei prekybai. Todėl, kai pirkėjas pardavėjui nepateikia galiojančio PVM mokėtojo kodo, egzistuoja pagrįsta prezumpcija, kad jo prekių įsigijimai nepatenka į tarpvalstybinio įsigijimo apmokestinimo sritį pagal Direktyvos 2006/112/EB 3 straipsnio 1 dalį, ir atitinkamai toks tiekimas laikytinas ES vidaus nuotoline prekyba prekėmis pagal Direktyvos 2006/112/EB 14 straipsnio 4 dalį.

Toks aiškinimas atitiktų tiek apmokestinimo vartojimo valstybėje principą, tiek OSS schemos tikslą, leistų sumažinti dvigubo apmokestinimo riziką pardavėjui ir sudarytų sąlygas pardavėjui aiškiai bei objektyviai nustatyti pirkėjo statusą užsakymo pateikimo momentu.

Pažymėtina, kad nuotolinės prekybos (daugeliu atvejų elektroninės prekybos) atveju pirkėjo statusas turi būti nustatomas užsakymo pateikimo momentu, todėl pardavėjas objektyviai gali remtis tik pirkėjo pateikta informacija ir tuo metu prieinamais duomenimis, visų pirma galiojančio PVM mokėtojo kodo pateikimu arba nepateikimu.

Atsižvelgiant į tai, siūlytume PVMĮ komentarą papildyti aiškia metodine nuostata, kad:

1. jei pirkėjas nepateikia galiojančio PVM mokėtojo kodo, laikoma, jog jis neveikia kaip asmuo, kurio prekių įsigijimai iš kitų valstybių narių yra PVM objektas;
2. tokiais atvejais tiekėjas turi teisę kvalifikuoti sandorį kaip ES vidaus nuotolinę prekybą prekėmis;
3. tiekėjas laikomas veikęs tinkamai, jei rėmėsi užsakymo metu pirkėjo pateikta informacija ir objektyviai prieinamais duomenimis.

LMKA narė – UAB „1stopVAT“

Beata Čepė

pateikia šias pastabas:

Įvertinę pateiktą PVM komentaro projektą dėl ES vidaus nuotolinės prekybos prekėmis sąvokos taikymo, teikiame šias pastabas ir prašymus patikslinti:

1. Dėl pirkėjų, taikančių smulkiojo verslo schemą (SVS), apimties

Komentaro 3.2 punkte nurodoma, kad nuotolinės prekybos pirkėjais gali būti ir apmokestinamieji asmenys, kuriems taikoma SVS. Tačiau praktikoje kyla neaiškumų dėl tokių asmenų kvalifikavimo.

Atkreipiame dėmesį į situaciją, kai:

- asmuo viršija prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių ribą (pvz., 14 000 Eur),
- tačiau jo vykdomų pardavimų suma neviršija nacionalinės registracijos ribos (pvz., 45 000 Eur).

Tokiu atveju asmuo formaliai gali toliau taikyti SVS (nebūdamas „tikru“ PVM mokėtoju dėl pardavimų), tačiau jis privalo registruotis PVM mokėtoju dėl prekių įsigijimų iš kitų valstybių narių.

Remiantis Direktyvos 2006/112/EB 3 straipsnio nuostatomis, galima daryti išvadą, kad į nuotolinės prekybos (ir OSS) taikymo apimtį patenka tik tie asmenys, kurių įsigijimai nėra laikomi PVM objektu (t. y. neviršija nustatytos ribos).

Atsižvelgdami į tai, prašytume patikslinti:

- ar asmenys, kurie dėl prekių įsigijimų jau yra registruoti PVM mokėtojais, tačiau savo valstybėje taiko SVS, vis dar gali būti laikomi asmenimis, kurių prekių įsigijimas kitoje valstybėje narėje nėra PVM objektas nuotolinės prekybos prasme;
- ar tokiems asmenims gali būti taikoma OSS schema kaip galutiniams vartotojams.

2. Dėl pardavėjo pareigos nustatyti pirkėjo statusą

Komentaro projekte nurodoma, kad tam tikrais atvejais pardavėjas turi nustatyti pirkėjo statusą, tačiau nėra aiškiai apibrėžta, kaip tai turėtų būti daroma praktikoje.

Prašytume pateikti išaiškinimą:

- ar egzistuoja rekomenduojamas dokumentų ar duomenų sąrašas (pvz., pirkėjo patvirtinimas, registracijos statusas, VIES patikra, mokesčių administratoriaus pažymos ar kt.);
- koks patikrinimo lygis laikomas pakankamu, siekiant pagrįsti OSS taikymą ir sumažinti mokesstinę riziką.

Aiškesnės gairės šiuo klausimu būtų itin svarbios praktikoje, siekiant užtikrinti vienodą ir saugų taisyklių taikymą.

3. Dėl gabenimo organizavimo (ypač „dropshipping“ modelyje)

Taip pat prašytume papildyti komentarą dėl prekių gabenimo organizavimo vertinimo, ypač „dropshipping“ modeliuose, kai:

- tarpininkas (pardavėjas) nustato prekių pristatymo vietą,
- tačiau fizinių prekių išsiuntimą organizuoja tiekėjas.

Tokiose situacijose kyla praktinių neaiškumų:

- kuris asmuo laikomas organizuojančiu prekių gabenimą PVM tikslais;
- kokie dokumentai ar įrodymai yra pakankami pagrįsti nuotolinės prekybos (ir atitinkamai OSS) taikymą.

Prašytume pateikti:

- praktinius pavyzdžius;
- rekomendacijas dėl tinkamo įrodymų rinkinio (pvz., sutartys, užsakymo duomenys, transporto dokumentai, Incoterms sąlygos);
- kriterijus, pagal kuriuos būtų vertinama, kuris asmuo laikomas gabenimo organizatoriumi.

Tokie patikslinimai užtikrintų didesnę teisinę aiškumą, sumažintų mokesčines rizikas verslui ir sudarytų sąlygas nuosekliam OSS schemos taikymui praktikoje.

Pagarbiai

Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos vardu,

Tatjana Erdman

Prezidentė

Rengė,

Valdybos narė Karolina Jogminaitė-Matačienė

Narė Beata Čepė